

Юлія Сахно

Щастя є! (Моніторинг відчуття щастя в Україні)

За даними досліджень, проведених Київським міжнародним інститутом соціології у період з 2001 по 2011 рік. Усі дослідження проводилися за однаковою методикою. Вибірка досліджень є репрезентативною для населення України віком від 18 років і старших. Опитування проводилися у 110 населених пунктах (PSU) у всіх областях України та в Автономній республіці Крим методом особистого інтерв'ю за місцем проживання респондента. Кожного року було опитано близько 2000 респондентів. Теоретична похибка вибірки кожного з таких досліджень не перевищує 2,2%.

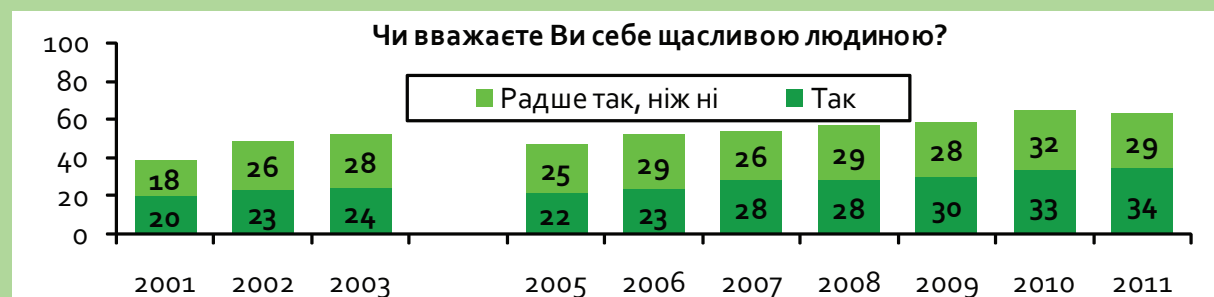
Динаміка оцінок щастя

Дані опитувань КМІС показують, що попри всі негаразди кількість щасливих людей в Україні за останній рік зменшилася несуттєво. У 2011 році

щасливими себе відчували майже 63% українців, що на 2 відсоткові пункти (в.п.) менше, аніж за рік до того.

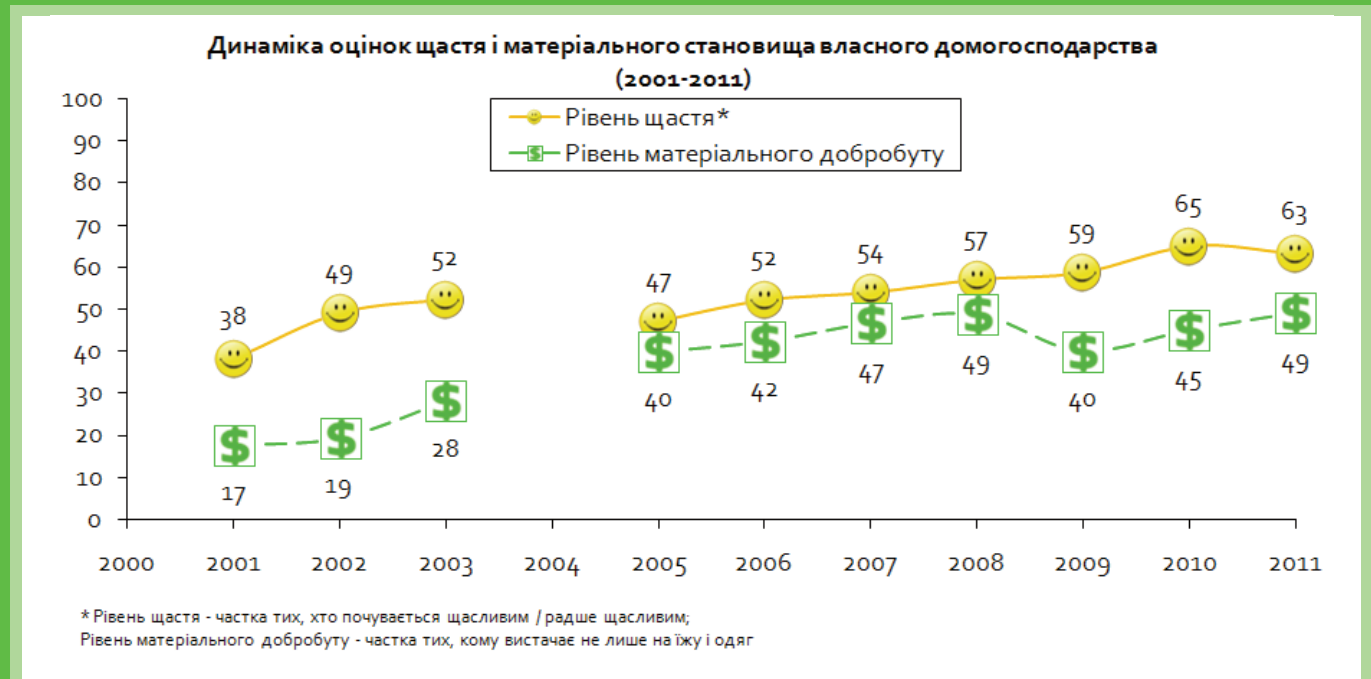
Динаміка відповідей на питання "Чи вважаєте Ви себе щасливою людиною?" у 2001-2011 роках.

	2001	2002	2003	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Так	20%	23%	24%	22%	23%	28%	28%	30%	33%	34%
Радше так, ніж ні	18%	26%	28%	25%	29%	26%	29%	28%	32%	29%
І так, і ні	27%	22%	24%	27%	25%	21%	21%	21%	19%	17%
Радше ні, ніж так	14%	17%	14%	14%	11%	12%	12%	10%	9%	9%
Ні	19%	10%	8%	11%	9%	11%	8%	7%	5%	8%
Важко сказати	2%	2%	2%	1%	3%	2%	3%	3%	2%	3%

Збільшення частки щасливих людей в Україні корелює з покращенням матеріального добробуту населення: чим вищий рівень життя людей, тим більше почувуються щасливими. Проте ця залежність не є абсолютно прямою й однозначною: зокрема, попри зниження рівня матеріаль-

ного добробуту в 2009 році, щасливих людей не стало менше у 2010 році. Тобто рівень матеріального добробуту є важливою, проте не єдиною умовою щастя. Щоправда, у 2011 році, частка щасливих порівняно з 2010 роком зменшилася з 65% до 63%.

Чинники, що сприяють відчуттю щастя (дані 2011 року)

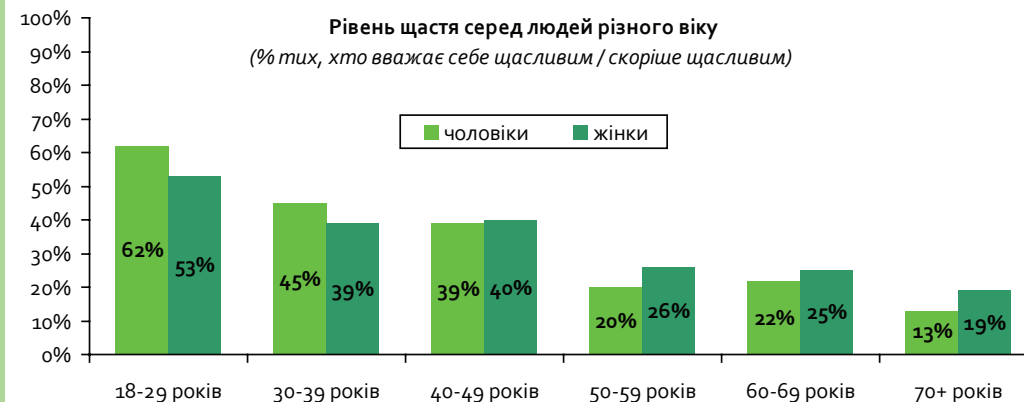
Стать і вік

Загалом молоді люди значно щасливіші, ніж старші, а чоловіки — в середньому трохи більш щасливі, ніж жінки.

У 2011 році серед молоді віком 18–29 років частка щасливих сягала 58% і з віком скорочувалася до

42% серед тридцятилітніх, 40% серед сорокалітніх, 23% серед п'ятдесятилітніх, 24% серед шістдесятилітніх і 16% — серед людей, старших за 70 років. Зниження частки щасливих із віком, імовірно, пов'язане з погіршенням стану здоров'я, а також нижчим рівнем матеріального становища і самотністю, які часто випадають на долю літніх людей.

У середньому щасливими себе вважають 34% як чоловіків, так і жінок. Чоловіки й жінки почуваються найщасливішими у віці до 29 років. Найменш щасливими є літні чоловіки (старші 70 років).

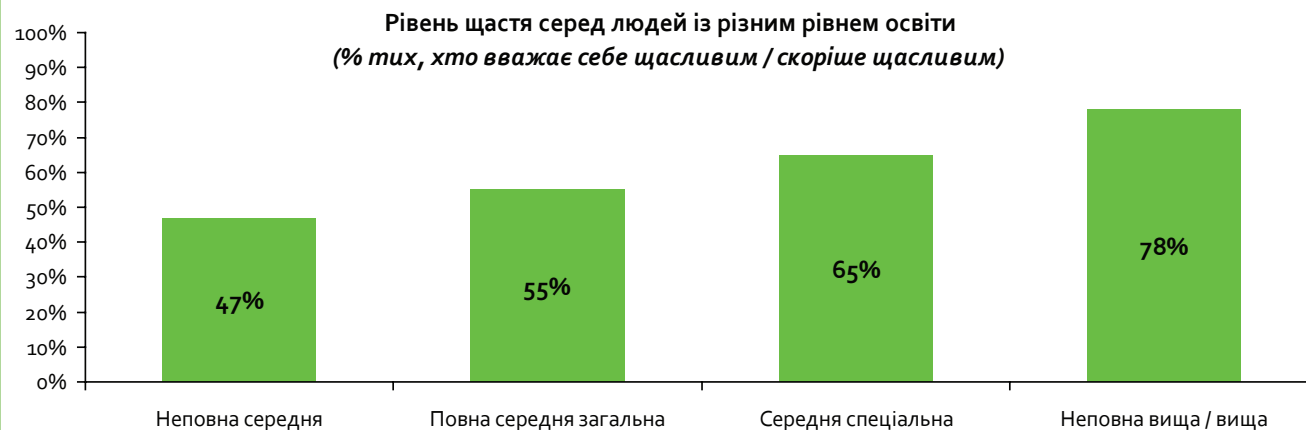

Освіта

Освіта і процес навчання мають позитивний вплив на усвідомлення себе щасливим. Найщасливішими почуваються люди, які мають або здобувають вищу освіту, — у 2011 році серед них щасливими себе назвали 78%. Але цей показник нижчий серед тих, хто вже має вищу освіту, ніж

серед тих, хто її ще здобуває, — 76% проти 79%. Імовірно, певний спад пов'язаний зі зміною становища випускників та необхідністю шукати роботу.

З контролем же рівня матеріального добробуту зв'язок між освітою і щастям не зникає — тобто можна припустити, що освічені люди щасливіші не лише тому, що вони мають змогу заробляти більше, а й тому, що освіта сприяє самоствердженню та розвитку людини як особистості.

Зайнятість

За видами діяльності найщасливішими є спеціалісти (заняття, яке потребує вищої освіти) і студенти — серед них частка щасливих сягає понад 85%. Найменш щасливі — пенсіонери (серед них щасливими себе вважають 45%) і безробітні (щасливими є 57%).

Матеріальний рівень

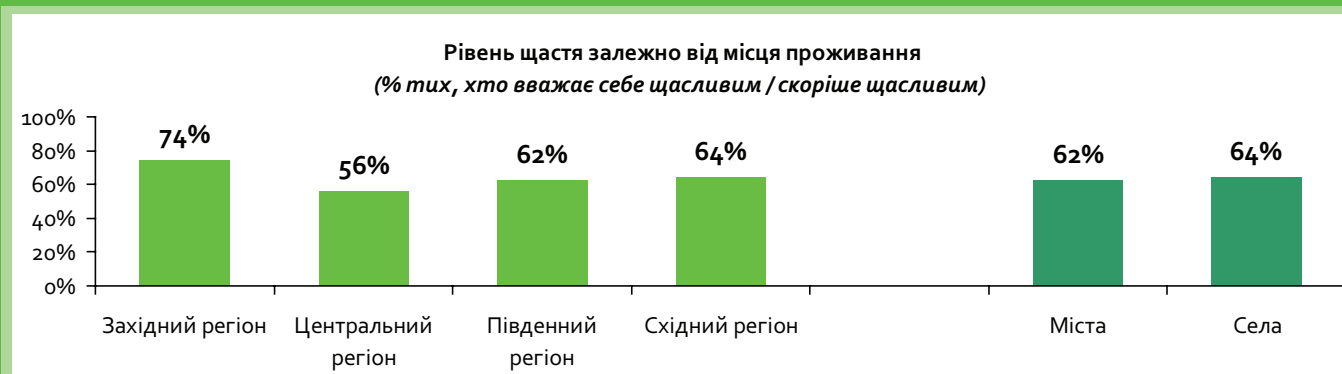
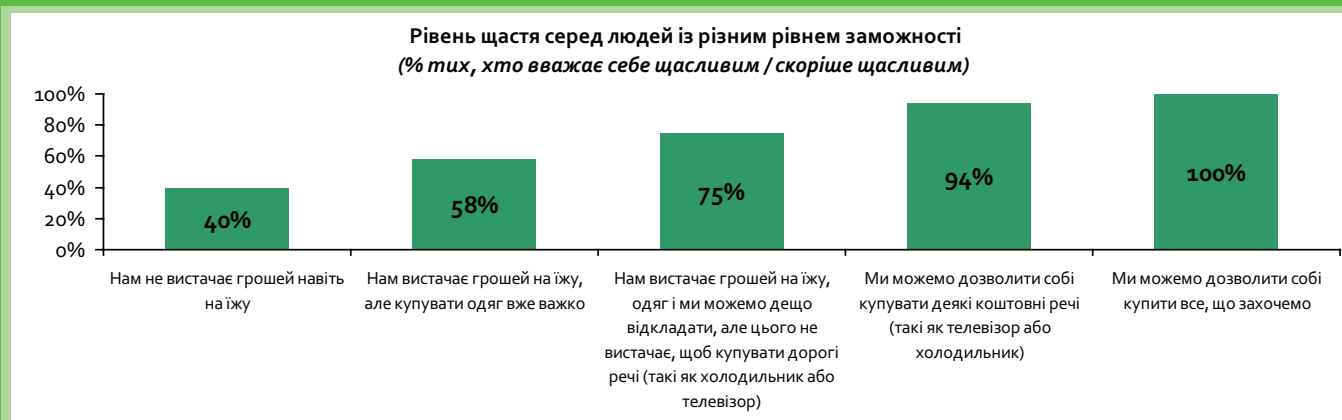
Як показують дані, щастя не лише в грошах, рівень доходу також є важливим чинником позитивного психологічного самопочуття. Серед людей, кому не вистачає грошей навіть на їжу, щасливими себе назвали 40%, тоді як у категорії заможних (можуть дозволити купувати деякі коштовні речі або ж взагалі можуть дозволити собі придбати усе, що захочуть) частка щасливих сягає 94%.

Місце проживання

Як показало опитування, більше щасливих людей серед мешканців західних, східних і південних областей України, натомість жителі Центру частіше почуваються нещасливими. А от мешканці міст та сільської місцевості почуваються однаково щасливими.

Отже, загалом можна сказати, що позитивні оцінки власного життя сприяють:

- Молодість;
- Освіта / навчання;
- Достатній рівень матеріального добробуту.

Західний регіон в цьому тексті — це вісім найзахідніших областей: Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Закарпатська, і Чернівецька; **Центральний регіон** — Житомирська, Вінницька, Кіровоградська, Черкаська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Київська області і місто Київ; **Південний регіон** — Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області і Крим; **Східний регіон** — Харківська, Донецька і Луганська області.